

SOLIQ YUKINI KAMAYTIRISH. TADBIRKORLAR UCHUN IMKONIYATLAR VA O'ZBEKISTONDAGI AMALIY ISLOHATLAR

Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti
To'rtko'l fakulteti Soliq va soliqqa tortish
2-kurs bakalavriyat talabasi

Muhamedov Muzaffarjon Axrorjon o'g'li

Annotatsiya: Ushbu maqola soliq yukini kamaytirish mavzusini nazariy va amaliy jihatdan har tomonlama yoritadi. Birinchi qismda soliq yukini kamaytirishning umumiy tamoyillari, strategiyalari, elektron tizimlar va innovatsion yondashuvlar tahlil qilinadi. Ikkinchi qismda esa O'zbekiston Respublikasida 2020–2025-yillarda amalga oshirilgan soliq islohotlari, raqamli yechimlar, soliq imtiyozlari va statistik natijalar asosida tadbirkorlar uchun qanday yangi imkoniyatlar paydo bo'lganiga e'tibor qaratiladi.

Kalit so'zlar: soliq, tadbirkorlik, soliq yukini kamaytirish, raqamlashtirish, islohot, strategiya, imtiyoz, elektron tizimlar, qonunchilik, hisob-kitob, maslahatchi.

Soliq yukini kamaytirish, tadbirkorlar uchun muhim vaqt talab etuvchi masala bo'lib, bu jarayonni samarali boshqarish tadbirkorlar uchun muhimdir. Soliq yukini kamaytirish, tadbirkorlarga soliq qo'shimchasini optimallashtirish, soliq daromadini oshirish va soliq tartibini saqlash imkoniyatini beradi. Bu esa, tadbirkorlar uchun keng imkoniyatlarni ochadi va ularni yanada samarali qiladi.

Soliq yukini kamaytirishda elektron tizimlar va onlayn platformalar katta imkoniyatlar yaratishda katta rol o'ynaydi. Elektron tizimlar va onlayn platformalar, soliq yukini avtomatlashtirish va soliq hisobotlarini yaratishda tadbirkorlarga qulayliklar yaratadi. Bu platformalar orqali, tadbirkorlar soliq yukini boshqarish va hisob-kitoblarni avtomatlashtirish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

Avtomatlashtirilgan soliq hisobotlari va rahbarlik tizimlari ham tadbirkorlar uchun katta foyda olib keladi. Bu texnologiyalar, soliq hisob-kitoblarni samarali boshqarishda va soliq yukini kamaytirishda yordam beradi. Soliq yukini kamaytirishda

innovatsion texnologiyalardan foydalanish esa tadbirkorlar uchun yangi imkoniyatlarni ochadi. Yuqorida keltirilgan texnologiyalar orqali soliq yukini kamaytirish, tadbirkorlar uchun samarali yechimlarni taklif etadi. Soliq yukini kamaytirishning muhimligi tadbirkorlar uchun juda muhim masalaalrdan bir hisoblanadi. Soliq yukini kamaytirish, tadbirkorni qonun hujjatlari va soliq tartibi bo'yicha mas'uliyatlaridan ozod qiladi va ularni yanada iqtisodiyotni rivojlaririsha keng imkoniyatlarni ochib berdi. Soliq yukini kamaytirishning samaradorligi esa tadbirkorlar uchun keng imkoniyatlarni ochadi va ularning moliyaviy holatini yanada mustahkamlab boradi.

Keyingi bosqichlar esa soliq yukini kamaytirish tadbirkorlari uchun muhimdir. Tadbirkorlar soliq yukini kamaytirishda yangi innovatsion texnologiyalardan foydalanish va soliq hisob-kitoblarni avtomatlashtirishga davom etishlari kerak. Shuningdek, soliq yukini kamaytirish strategiyalarini yanada rivojlantirish ham muhimdir. Soliq yukini kamaytirish tadbirkorlari uchun imkoniyatlar kengdir va ularni amalga oshirish tadbirkorlar uchun muhimdir. Bu imkoniyatlar orqali, tadbirkorlar soliq yukini kamaytirishda samarali yechimlarni topishlari mumkin va ularni yanada muvaffaqiyatli qilishlari mumkin.

«Soliq yukini kamaytirish» tadbirkorlar uchun soliqlarni kuchaytirish va daromad olish jarayonida qo'llaniladigan amaliyotlar to'plamini anglatadi. Bu tadbirlar, tadbirkorlar uchun soliqlarni kuchaytirish, soliq to'lovlari va shakllari bo'yicha qulayliklar yaratish, soliq huquqlarini o'rganish va ularni samarali foydalanishda yordam berishni maqsad qiladi.

Soliq yukini kamaytirish tadbirlari, tadbirkorlarga soliq to'lovlari va daromad olish jarayonida qo'llaniladigan imtiyozlar va chegirmalar berish orqali soliq yukini kamaytirishga yordam beradi. Bu tadbirlar, soliq tizimini yanada samarali va sodda qilish, soliq huquqlarini o'rganish va ularni samarali foydalanishda yordam beradi. Soliq yukini kamaytirish tadbirlari, tadbirkorlarga soliq huquqlarini tushuntirish, soliq to'lovlari va shakllari bo'yicha maslahatlar berish, soliq hisobotlarini tuzish va soliq targ'ibotlariga rioya qilishda yordam beradi. Bu tadbirlar, tadbirkorlarga soliq yukini kamaytirishda yordam beradi va ularni soliq huquqlari bilan tanishtiradi.

Soliq yukini kamaytirish tadbirlari, tadbirkorlarga soliq to'lovlari va shakllari bo'yicha maslahatlar berish, soliq hisobotlarini tuzish va soliq targ'ibotlariga rioya qilishda yordam beradi. Bu tadbirlar, tadbirkorlarga soliq yukini kamaytirishda yordam beradi va ularni soliq huquqlari bilan tanishtiradi. Kunlik 0.01lik progress hech narsa qilmagandan 37.7 baravar yaxshiroqdir

Elektron tizimlar va onlayn platformalar: bu tizimlar va platformalar, soliq yukini avtomatlashtirish, soliq hisobotlarini yaratish va soliq qo'shimchasini optimallashtirishda tadbirkorlar uchun qulayliklar yaratadi. Avtomatlashtirilgan soliq hisobotlari: bu hisobotlar, soliq hisob-kitoblarni samarali boshqarishda va soliq yukini kamaytirishda yordam beradi. Tadbirkorlar uchun bu imkoniyatlar soliq hisobotlarini oson yaratish va soliq yukini boshqarishda qulaylik yaratadi.

Rahbarlik tizimlari: bu tizimlar, tadbirkorlarga soliq tartibini saqlash va soliq yukini kamaytirishda yordam beradi. Rahbarlik tizimlari orqali tadbirkorlar soliq yukini samarali boshqarish va moliyaviy holatlarini yanada mustahkamlashlari mumkin. Innovatsion texnologiyalar: bu texnologiyalar, tadbirkorlarga yangi imkoniyatlarni ochadi va ularni soliq yukini kamaytirishda muvaffaqiyatli qiladi. Soliq yukini kamaytirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish, tadbirkorlar uchun yangi rivojlanish yo'li ochadi.

Strategik rivojlanish: tadbirkorlar soliq yukini kamaytirish strategiyalarini yanada rivojlantirish, yangi texnologiyalardan foydalanish va soliq hisob-kitoblarni avtomatlashtirishga davom etish kerak. Soliq yukini kamaytirishda mavjud imkoniyatlar tadbirkorlar uchun keng imkoniyatlarni ochadi va ularni soliq yukini samarali boshqarishda muvaffaqiyatli qiladi. Bu imkoniyatlar orqali tadbirkorlar soliq yukini optimallashtirish, soliq daromadini oshirish va soliq tartibini saqlashda muvaffaqiyatli bo'ladi.

Soliq kodeksining 2022-yilda kuchga kirgan yangi tahriri O'zbekistonda soliq siyosatini liberallashtirishda muhim bosqich bo'ldi. Yangi tahrir 200 dan ortiq ortiqcha va takrorlovchi bandlarni bekor qildi, soddalashtirilgan yondashuv joriy qilindi. Unda soliq to'lovchilar manfaatlarini ko'zlab, quyidagi prinsiplar asos qilib olindi:

shaffoflik, soddalik, prognoz qilinuvchanlik, elektronlashtirish. Ushbu islohotlar doirasida prezidentning bir qancha muhim farmon va qarorlari qabul qilindi. Jumladan, PQ-5054-sonli qaror (2021-yil 18-fevral) kichik biznesni soliqdan bo'shatish va soliq yukini yengillashtirish bo'yicha huquqiy asoslarni belgilab berdi.

Raqamlashtirish — soliq yukini kamaytirish yo'lida eng samarali vositalardan biridir. My.soliq.uz portalida 2025-yil boshiga kelib, 1.6 milliondan ortiq soliq to'lovchi ro'yxatdan o'tgan. Onlayn nazorat-kassa apparatlari (ONKA) orqali soliq tushumlari nazoratga olingan, savdo shaffofligi ta'minlangan. 2025-yil 1-aprel holatiga ko'ra, 650 000 dan ortiq tadbirkor ushbu tizimdan foydalanmoqda. AI asosidagi avtomatik soliq hisoblash tizimi sinov tariqasida Toshkent va Farg'ona shaharlarida joriy etilgan.

2025-yil uchun Davlat byudjeti to'g'risidagi qonunga ko'ra, soliq imtiyozlari bilan qamrab olingan subyektlar soni 470 mingga yetgan. Kichik biznes subyektlari uchun aylanma solig'ining qulay stavkalari, yer solig'i va mulk solig'idan vaqtinchalik ozod qilish tartibi mavjud. Hududiy imtiyozlar esa erkin iqtisodiy zonalar va IT-park rezidentlariga 5 yildan 10 yilgacha soliq imtiyozlarini taqdim etmoqda. Soliq organlarining asosiy vazifasi endilikda nazorat emas, maslahat va ko'mak berishga yo'naltirilgan. Soliq maslahatchisi instituti yo'lga qo'yilgan va 2025-yilning 1-choragida 2 milliondan ortiq maslahat xizmati ko'rsatilgan. Bu tadbirkorlarning soliq huquqlari va imkoniyatlaridan to'laqonli foydalanishiga xizmat qilmoqda. 2025-yil 1-mart holatiga ko'ra, soliq hisobotlarini elektron shaklda taqdim etuvchi subyektlar ulushi 88% ga yetdi. ONKA tizimi orqali soliq tushumlari 2020-yilga nisbatan 3,1 baravarga oshdi. Soliq imtiyozlari foydalanuvchilari soni 2019-yildagi 120 mingdan 2025-yilga kelib 470 mingtaga yetdi.

Xulosa qilib aytganimda O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirish strategiyasining ajralmas qismi sifatida soliq yukini kamaytirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar, raqamlashtirish va normativ-huquqiy yangilanishlar orqali muhim natijalarga erishmoqda. Tadbirkorlar uchun soliq yengilliklari, imtiyozlar, elektron hisobot tizimlari va maslahatchi xizmatlarining kengayishi ularning

faoliyatini qonuniy, samarali va shaffof olib borishini ta'minlamoqda. Bu esa, o'z navbatida, mamlakatimiz iqtisodiyotining barqaror va inklyuziv rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Jo'rayev A.S. Safarov G'.A. Soliqlar va soliqqa tortish:soliq nazariyasi(II qisim). Toshkent,2019.
2. Abdullayev Y. Karimov F. Kichik biznes va tadbirkorlik asoslari (I qisim) Toshkent 2000
3. O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi (2022)
4. PF-60, PQ-40686 Prezident hujjatlari
5. <https://soliq.uz> -Soliq qo'mitasi rasmiy veb-sayti
6. <https://my.soliq.uz> -Elektron soliq portali
7. <https://lex.uz>
8. Soliq qo'mitasi 2025-yil 1-chorak statistic hisobotlari